

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/348497057>

KÜLTÜRÜN HABERCİSİ İZLER: ELAZIĞ BASKİL İLÇESİNE DAİR GELENEKSEL İLETİŞİM ÖRNEKLERİ

Chapter · June 2020

CITATIONS

0

1 author:

Gülsüm Çalışır

Gümüşane Üniversitesi

104 PUBLICATIONS 70 CITATIONS

SEE PROFILE

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

STRATEJİK SİYASAL İLETİŞİM BAĞLAMINDA REFERANDUMLAR 16 NİSAN 2017 ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ REFERANDUMU TWİTTER ANALİZİ [View project](#)

Her Yönüyle

BASKIL

Editörler:

Prof. Dr. Hasan KÜRÜM

Dr. Öğr. Üyesi Korkmaz ŞEN

YIKILMAZLAR BASIN YAY. PROM. VE KAĞIT SAN.TİC.LTD.ŞTİ.

15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/C Güneşli Bağcılar İSTANBUL

Tel.: 0212 630 82 38 – 0212 630 34 73 – 0212 630 28 32 / Faks: 0212 602 02 10

Güneşli VD: 953 009 3395 / Matbaa Sertifika No: 45464

Basım Yeri: İSTANBUL

Elazığ-2020

İÇİNDEKİLER

hacı Kaya Sebati Duman.....	1
13.14.Yüzyıllarda Topografya İle Demografik Arasındaki İlişkinin Baskil Kültüre Etkisi	34
Baskil İlçesi'nin Tarihi Kaleleri	46
Yukarı Fırat Bölgesi 12. Ve 13. Yüzyıllara Aktarılan Bizans Tarihi Coğrafyası	74
Osmanlı Dönemi Baskil'in Tarihi.....	95
Milli Mücadele'de Baskilli Üç Aşiret Reisi : İzollu Hacı Kaya, Pulutlu Halil Efendi Ve Munzuroğlu Ali Efendi.....	101
Baskil'in Demiryoluna Kavuşma Süreci	132
Baskil İlçesi Arkeolojik Kazı Çalışması Ve Baskil Tarihine Katkıları (Kaleköy Kazı Çalışmaları)	141
Xvi. Yüzyılda Hersini Nahiyesindeki Kişi Adları	162
Hunların Anadoluya Girişi Ve Bölgenin Değerlendirilmesi.....	177
Mor Ahron Manastırı (M.S 329).....	185
Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre Şeyh Hasanlı Aşireti'nin Fırat Havzasında Eşkıyalık Faaliyetleri.....	196
Yukarı Fırat Havzasında Bir Anadolu Selçuklu Sultanı I.Alaeddin Keykubad.....	210
Geçmişten Günümüze Baskil İlçesinin Tarihi Ve Baskil İlçe Merkezinde Yapılan Belediye Seçimleri (1984 - 2019)	235
Seçmen Davranışı Üzerine Bir İnceleme: Baskil Örneği	249
Kültürün Habercisi İzler: Elazığ Baskil İlçesine Dair Geleneksel İletişim Örnekleri.....	260
Elazığ İli Baskil İlçesi Erkek Giyim Kuşamı Üzerine Bir Çalışma.....	275
Baskil Semahları	295
Baskil (Elazığ) Yöresi Bazı Geleneksel Kültür Değerleri İle İlgili Bir Tasnif Denemesi	313
Kutsal Bir Adlandırma Olarak Baba Algısı: Hasan Baba Örneği	323

KÜLTÜRÜN HABERCİSİ İZLER: ELAZIĞ BASKİL İLÇESİNE DAİR GELENEKSEL İLETİŞİM ÖRNEKLERİ

Gülsüm ÇALIŞIR⁵⁴⁴

“Gelenek ve görenekler, bizi beşiğimizde karşılar ve ancak mezarımızda bırakırlar.” Robert G. Ingersol

Öz

Çeşitli duygu, düşünce, bilgi paylaşımı gereksinimiyle insanları bir araya getiren iletişim, sürecinin devamlılığına katkı veren birtakım öğelerle ilişkilidir. Bunlardan biri olan kültür, toplumların yaşam şekillerine karşılık gelmektedir. Gelenek ve göreneklerse kültürün temel taşlarını oluşturmaktadır. Milletin manevi değerlerinin merkezinde olan kültür öğeleri, bugünün sosyal bilimlerinde araştırmaya değer görülmektedir.

Ingersol’un ifadesinde görüldüğü gibi gelenekler, görenekler doğumdan ölüme dek insan yaşamında yer bulmaktadır. Bu sürece bir de evlenmenin dâhil olduğu kabul edilmektedir. Söz konusu kültüre göre birbirinden farklı gelenek ve görenekler hakîm olabilmektedir. Adı geçen değerler geçmişten günümüze değişime uğrasa da kültürel devamlılığın sağlanması, nesilden nesile aktarılması noktasında benzerlik göstermektedir.

Bu çalışmada Elazığ’ın Baskil ilçesinde doğum, evlenme, ölüm şeklinde ifade edilen hayatın üç önemli dönemine dair yer bulan gelenek ve görenekler konu edilmiştir. Elazığ’da M.Ö. 2000’li yıllardan itibaren başlayan insan yaşantısı, kültür anlamında değerli bilgiler elde edileceği öngörüsünü beraberinde getirmiştir. Araştırmada iletişim bağlamında Elazığ-Baskil yöresinin doğum, düğün öncesi, düğün esnası, düğün sonrası gelenekleriyle ölüm geleneklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Söz konusu gelenek ve göreneklerin yapılması sürecinde iletişim anlamında verilen mesajlar ve bu mesajların aktarımı eşliğinde iletişimin değerini vurgulamak hedeflenmiştir.

Bu bağlamda Elazığ İl Kültür Turizm Müdürlüğü web sitesinde söz konusu kültürel değerlerle ilişkili başlıklar incelemeye dahil edilmiştir. Gerçekleştirilen değerlendirmeler sonucunda dünden bugüne kültürel devamlılığın ilgili geleneklerle sağlandığı anlaşılmıştır. Gelenek ve göreneklerin farklı ritüeller barındırdığı gibi diğer kültürlerle benzer nitelikler taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır. Yanı sıra insanlar arasında bağ kurma, duygu, düşünce aktarımı gibi faydalar ile iletişimin gelenek ve göreneklere fayda sunduğu dikkat çekmektedir. Bu çalışmada Elazığ-Baskil yöresinin gelenek ve göreneklerine iletişim bağlamında bakış açısı sunulmuştur. Çalışmadan elde edilen bilgilere göre, kültürün iletişimden bağımsız olmadığını söylemek mümkündür. Bu yönüyle çalışmanın değeri ortaya çıkmaktadır.

⁵⁴⁴ Doç. Dr., Gümüşhane Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü Öğretim Üyesi, gulsumcalisir@yahoo.com

Anahtar Kelimeler: Baskil, Kültür, İletişim, Gelenek, Görenek.

TRACES, TRANSMITTER OF CULTURE:

TRADITIONAL COMMUNICATION EXAMPLES OF ELAZIG BASKIL DISTRICT

Abstract

Communication brings people together with the need for various feelings, thoughts and information sharing, which is related to several elements that contribute to the continuity of the process. Culture, as one of these elements, match up to the way of life of societies. And, traditions and customs are the cornerstones of culture. These cultural elements as at the center of the spiritual values of the nation are considered worthy of research in today's social sciences.

As seen in Ingersol's expression, traditions and customs find their place in human life from birth to death. Marriage also considered a part of this process. In this culture, different traditions and customs can be dominant. Although the mentioned values have changed from the past to the present, they are similar in terms of ensuring cultural continuity and pass down generation to generation.

This study contextualizes the traditions and customs of the three important passage periods of life, which are expressed as birth, marriage, and death in the Baskil district of Elazig province. In Elazığ human life seen by 2000 B.C. this brought the prediction that valuable information will be obtained about culture. It is aimed to analyze the birth, pre-wedding, wedding and post-wedding traditions and also death traditions of the Elazig-Baskil region in the context of communication. In other words, in the process of these traditions and customs, it is aimed to emphasize the value of communication in the light of the messages given in communication and transmission of these messages.

In this context, titles related to the mentioned cultural values on the website of Elazig Provincial Directorate of Culture and Tourism are evaluated. As a result of the evaluations, cultural continuity has been provided with relevant traditions from past to present. Also according to the findings, although traditions and customs have different rituals, they have similar characteristics with other cultures. Besides, it caught attention, with benefits such as linking people, transferring emotions and thoughts, communication enhances traditions and customs. In this study, a communicative perspective is presented to the traditions and customs of the Elazig-Baskil region. According to the

information obtained from the study, it is possible to say that culture is not independent of communication. Also, this shows the value of the study.

Keywords: Baskil, Culture, Communication, Tradition, Custom.

Giriş

Kültürel yapının içerisinde yer bulan inanışlar, örfler, âdetler, gelenekler ve görenekler dünün bugüne, bugünün de gelecek nesillere aktarılmasında önem taşımaktadır. Aynı zamanda bir milleti millet yapan kültürün, geçmişe tanıklık ettiği de aşikârdır. Türkiye bulunduğu konum itibarıyla geçmiş dönemlerden itibaren birçok kültüre ev sahipliği yapmıştır. Zaman içerisinde değişen kültürel bir yapıya karşılık, bugün bile varlığını sürdüren uygulamalar bulunmaktadır.

Milletin gelecekte de var olabilme ihtiyacı ile oluşan kültürün, kendine özgü bir yapısı vardır. Değişirken sürdürülmeye de devam eden kültürel yapıyı, insan yaşamının geçiş dönemlerinde görmek mümkündür. Doğum, evlenme ve ölüm evrelerine karşılık gelen bu dönemler, Elazığ ilinin Baskil ilçesi kapsamında incelenmiştir. Kültürel yapıyı mümkün kılmak ve akılda kalıcılığını sağlamak için iletişim sürecine gereksinim duyulmaktadır.

Her kültürde olduğu gibi Baskil ilçesindeki kültürel yapılanma da toplumsal bir düzenin oluşturulması amacıyla kendisini göstermiştir. Aslında söz konusu topluluğun iskeletini oluşturan gelenek ve görenekler, diğer kültürel yapılarla benzerlik gösterebilmektedir. Fakat inanışların, duyguların ve uygulamaların bölgeden bölgeye, millettten başka bir millete göre farklılık gösterdiği dikkat çekmektedir. Tüm kültürlerin varlığında ortak unsur ise “iletişim”dir.

Buna göre söz konusu çalışmada Baskil ilçesinde doğum, evlenme ve ölüme yönelik kabul gören gelenek ve göreneklerin iletişim ile ilişkisine vurgu yapılmaktadır. Bu yöndeki bilgileri kayıt altına almak, günümüzde de sürdürülüp sürdürülmediğini kavramak, diğer kültürlerle benzer ve farklı yönlerini keşfetmek gibi amaçlara hizmet etmektedir. Çalışmanın kuramsal bölümünde kültüre, kültürel yapıyı oluşturan gelenek ve görenek kavramlarına, konunun iletişim boyutuna dikkat çekilmektedir. Sonrasında ise Elazığ’ın Baskil ilçesinde uygulanan gelenek ve göreneklerden söz edilmekte, diğer kültürlerle kıyaslanması yapılmaktadır. En nihayetinde ise kültürün iletişim ile ilişkisi vurgulanmaktadır.

Kuramsal Çerçeve

20. yüzyıl kültürlerin keşfedilmesi, kültürlerarası etkileşimlerin varlığı, iletişimin bu bağlamda etkili olduğunun anlaşılması, doğa bilimleri alanında sağlanan keşif ve buluşların gerçekleşmesi sebebiyle “Kültürler Yüzyılı” olarak anılmıştır.⁵⁴⁵ Hall⁵⁴⁶ tarafından kültür; duygu, düşünce biçiminden kendini ifade etme şekline, olaylara ya da durumlara verdiği tepkilerden sorunları çözmeye yoluna, yönetim biçimlerinden bir arada buldukları takdirde görev dağılımı gerçekleştirme hâllerine dek insan yaşamını tümüyle ilgilendiren bir öge olarak tanımlanmıştır.

İnsana şekil veren, onun kendi olmasında en önemli yapılardan biri de, dâhil olduğu ve içine doğduğu kültürdür. Kimileri tarafından buna karşı güç uygulanma yoluna gidilse de, fark etmeden, kendiliğinden bir kültürün dili öğrenilmektedir.⁵⁴⁷ Geleneksel boyutuyla kültür bireylerin kalıtımla edindikleri, hayatına dâhil ettikleri, kullandıkları ve ilettikleri, birikmiş kaynaklardır; iletişim de bilginin iletiildiği bir süreçtir. İletişim geçmişi bugüne iletmeye yoludur, kültür de durağan değildir; kültürü devam ettirecek veya değiştirecek güç ise iletişimidir.⁵⁴⁸

Genel anlamda kültürün içindeki örüntüler bağlamında grupların birbirinden farklı toplumsal örgütlenme yapıları bulunmaktadır.⁵⁴⁹ Bu yapılara etki eden yine kültürün oluşmasını sağlayan unsurlardır. Nihayetinde kültür tek bir olgu değildir, kültürü oluşturan birden fazla öğenin varlığı söz konusudur. Değerler, normlar, gelenekler, görenekler, örfler, âdetler gibi tüm unsurlar, kişilerarası iletişim sayesinde toplumun bir parçası olarak ve tarih boyunca varlığını devam ettirerek bugünlere gelmiştir.⁵⁵⁰ Bu çalışma bağlamında işlenen gelenek ve göreneklerin açıklamasına yer vermekte fayda görülmektedir.

Gelenek ve görenekler, durağan bir yapıya sahip değildir. Sosyal gelişimin beraberinde değişim seyredebilen kültür öğeleri, çağın ortamının yenilenmesi, inançların değişimi ile modernleşme sürecinde gelişmekte, zenginleşmekte ve güncellenmektedir. Bundan dolayı, gelenek ve göreneklerin toplumun çıkarları ile uyumluluk gösterip göstermemesi, dönemin şartlarını yansıtıp yansıtmaması, toplumu oluşturan bireylerin isteklerine yanaşıp yanaşmaması, temel

⁵⁴⁵ Asker Kartarı, *Kültür Farklılık ve İletişim*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2014, s. 26.

⁵⁴⁶ Edward T. Hall, *Beyond Culture*, Anchor Books, New York, 1976, p. 16-17.

⁵⁴⁷ Sıdıka Yılmaz, *Homo Sermo Onis: İfade Eden İnsan*, Agora Kitaplığı Yayınları, İstanbul, 2010, s. 28-29.

⁵⁴⁸ Aysel Usluata, *İletişim*, İletişim Yayınları, İstanbul, 1991, s. 62-63.

⁵⁴⁹ Peter Hartley, *Kişilerarası İletişim*, Çev: Ülkü Doğanay vd., İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, 2010, s. 297.

⁵⁵⁰ Ayla Savaş, “Bireylerarası İletişimde Kültür”, *Bireylerarası İletişim* içinde, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2017, s. 87.

davranışların sergilenip sergilenmemesi, yaşama artı bir değer katıp katmaması endişesiyle birtakım değişikliklere uğraması olağandır.⁵⁵¹

Görenek, geniş kapsamlı bir kurallar bütünüdür. Bir toplumsal süreç içerisinde normlara uygun davranmayı sağlayan görenekleri, dâhil olunan toplumun kültürünü benimsemiş bireylerin sergilediği davranışlar ve iş görme biçimleri olarak ifade etmek mümkündür. Toplum tarafından kabul görmek için başvuru göreneklere uyulmadığı takdirde “ayıplanmak” muhtemeldir. Bu sonuç bir nevi yaptırımdır ve kişinin grup dışı tutulması, yalnız bırakılması da ardı sıra gelmektedir. Köyden büyük şehirlere göç, tam tersi kentten köye dönüş ve toplumsal sınıflar arasındaki geçişlerde bu durum söz konusu olabilmektedir.⁵⁵²

Genel bir ifadeyle gelenekler ise kuşaktan kuşağa aktarılan, zaman içinde değişen inanç, fikir gibi tüm uygulamaları kapsamaktadır. Gelenekler kültürden kültüre farklılık göstermektedir.⁵⁵³ İnsan yaşamındaki doğum, evlenme ve ölüm gibi önemli geçiş evrelerinde varlığını gösteren gelenekler, belirli törensel faaliyetler etrafında gerçekleşen normlardır. Geçmişten bugüne kabul görmüş normlar ile zamanla birlikte değişime uğramış olanlar söz konusudur. Örneğin kız istemenin bir törensel safhası bulunmaktadır. Burada erkek tarafını temsil eden birinin usule yakışır konuşma yapması, kız tarafından bir kimsenin de cevabını vermesi gerekir. Buna uygun davranmamak, göreneklerde olduğu gibi hoş karşılanmaz ve toplum tarafından “kınama” ile sonuçlanır. Çünkü “gelenek” böyledir.⁵⁵⁴

Görenekler, gelenek, örf, adetlere göre yaptırımları daha zayıf; ama günün şartlarına uygunluğuna bakılarak daha uzun vadeli ve dayanıklıdır. Örflerin “yapma zorunluluğu”na kıyasla geleneklerde “yapılabilir-yapılması mümkün” olma özelliği bulunmaktadır. Diğer sosyal faaliyetler gibi uygun olanları içermektedir; fakat bunların muhakkak yapılma zorunluluğu yoktur. Dünden bugüne uygulanmaya devam edilen; ama henüz âdet haline gelmemiş olan bu davranış şekillerine toplumun gelişmesi sonucunda yenilikler eklenmesi olağandır. Tam tersi göreneklerin ortadan kalkma durumu da söz konusudur. Tabii geniş gruplar tarafından kabul görülmesinden ötürü herhangi bir geleneğe ya da göreneğe uyulmadığı takdirde kişi uyarılmaktadır. Görenekler, günlük hayattaki toplumsal etkileşimlerin kolaylaştırmakta, yakınların ziyaretinde,

⁵⁵¹ Mahmut Tevekkül, “Kaşgar ile Konya Yöresi Gelenek ve Görenek Benzerlikleri”, *Uluslararası Sempozyum: Geçmişten Günümüze Bozkır*, 2016, s. 987.

⁵⁵² A. Kartarı, *age.*, s. 231-232.

⁵⁵³ A. Savaş, *age.*, s. 90.

⁵⁵⁴ A. Kartarı, *age.*, s. 232.

hasta yoklamalarında, çarşıda, yolculukta, tanıma ve tanıtma gibi davranış odaklı etkinliklerde ilişkilerin doğru şekilde sürmesine yardım etmektedir.⁵⁵⁵

Anlaşıldığı üzere kültürde yer bulan gelenek ve göreneklerin temelinde iletişim; yani bunu sağlayan dil unsuru yatmaktadır. Kültür ve iletişim birbirlerini devamlı kılan, çoğaltan bir yapıdır. Aynı zamanda ikisi de birbirinin hem nedeni hem de sonucudur. Her ikisinin de insana dönük ve insana özgü olması benzerliklerini ortaya koymaktadır. İletişim bireylerin simgesel anlamdaki ilişki ve etkileşimlerine karşılık gelmektedir. Kültür ise simgelerin var olmasını ve işler bir durumu gelmesini sağlayan ortamdır.⁵⁵⁶ Başka bir deyişle iletişimin kültür ile ilişkisini bir kültürün oluşumunda rol oynayan unsurlardan bile görmek mümkündür. Gökdağ⁵⁵⁷ tarafından kültür ve iletişim arasındaki ilişkinin iki yönü olduğu belirtilmiştir. Buna göre ilişkinin ilk yönü iletişim davranışlarında belirleyici unsurlardan birisinin kültür olmasıdır. İkincisi ise kültürlerarası iletişim ve buna yönelik problemlerdir. Paylaşılan değerler boyutunda kültür; fikir ve hisleri etkilemekte, bu da iletişim sürecinde sergilenen davranışlara yansımaktadır. Küçük yaşlardan itibaren kazanılan bilgi, norm, inanç, değer, korku, örf, adet, gelenek, görenek, âdet vb. kültür öğeleri çoğu zaman bilinçli dahi olmadan benimsenmektedir.

Kültürlerarası iletişim ifadesi ile kastedilen, farklı kültürlere dahil olan bireylerin bir araya geldiği durumlarda ortaya çıkan etkileşime karşılık gelmektedir. Bundan ötürü kültürlerarası iletişimde kültürel farklılıkların bilgisine sahip olmak, anlamlandırmak ve sonrasında yönetmek, bu sürecin başarılı geçmesi adına önem taşımaktadır.⁵⁵⁸ Bir kültürün ortakları ya da farklı kültürlerarası iletişime dair eylemler, ancak çeşitli unsurların birlikteliğinde meydana gelmektedir. “İletişim süreci” olarak ifade edilen bu süreçte üç temel öge bulunmaktadır: Kaynak, kaynağın ürettiği mesaj ve bu mesajın alıcısı veya hedefidir. Söz konusu ileti alışverişinde kime, neyin, neden, hangi kanal ve kodlar yoluyla aktarıldığı önemlidir. Bu sorular etrafında eklenen yapı, iletişim sürecini oluşturmaktadır.⁵⁵⁹

İletişimde bir ileten bir de gönderiyi alan taraf vardır: Gönderici iletişimin mesajını hazırlayan olarak ifade edilmektedir. Bahsi geçen kişinin mesajı iletme

⁵⁵⁵ Sedat Veyis Örnek, *Türk Halkbilimi*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2000, s. 127.

⁵⁵⁶ Nazife Güngör, *İletişime Giriş*, Siyasal Kitabevi Yayınları, Ankara, 2011, s. 103.

⁵⁵⁷ Rüçhan Gökdağ, *Kişilerarası İletişim İnsan İlişkilerinin Psikolojik Temelleri*, Detay Yayıncılık, Ankara, 2016, s. 69-70.

⁵⁵⁸ Mükerrerem Önlü ve Mine Saran, “Akademik Bir Disiplin Olarak Kültürlerarası İletişim ve Kuramsal Temelleri”, *Kültürlerarası İletişim* içinde, Ed: Selin Okmeydan ve Mine Saran, Eğitim Yayınevi, Konya, 2019, s. 15.

⁵⁵⁹ Mete Çamdereli, *İletişime Giriş*, Dem Yayınları, İstanbul, 2015, s. 26.

noktasında postacı gibi bir aracının olması da mümkündür. İletiyi alan, belli gereksinim ve amaçlarla günlük faaliyetlerini gerçekleştiren taraf ise alıcı veya alıcılardır. İletişim sürecinde ileten veya iletiyi alan taraf fark etmeksizin bir amacın bulunduğunu söylemek mümkündür. Diğer bir deyişle iletişim amaçlarının uyuşması, “ortak bağlantılarla” ilişkide bulunmayı ifade etmektedir.⁵⁶⁰

Kod, gönderici ve alıcı arasındaki ortak dildir. Diller birer kodlama yapısına sahiptir. Bundan dolayı kodların açılımını bilenlerin anlaşması mümkündür. İletişim sürecindeki taraflar arasında bir dile hâkim olma seviyesi bakımından her zaman fark vardır. Dile dair kesişme alanları ise iletişime karşılık gelmektedir.⁵⁶¹ Burada adı geçen kod açımı ise, mesajın alıcı tarafından çözümlenme aşamasıdır. Başka bir ifade ile kaynak, kodlayıcı; alıcı taraf ise, kod açıcı konumundadır.⁵⁶²

İletişimde kanal ise; duygu, düşünce, bilgi, kaynak ve alıcı tarafından paylaşımının gerçekleşmesi aşamasında, mesajların yüklendiği araçlardır.⁵⁶³ Bir iletişim sürecinde söz konusu kanal yoluyla alıcı tarafından kaynağa gönderilen tüm tepkilere geribildirim adı verilmektedir. Kaynağın alıcıya gönderdiği mesajların alınıp alınmadığı, anlaşılıp anlaşılmadığı veya ne düzeyde anlaşıldığı bilgisine, ancak geribildirim yoluyla ulaşılmaktadır.⁵⁶⁴

Görüldüğü üzere iletişim duygu, düşünce ya da bilgi paylaşımına ihtiyaç duyulması sebebiyle meydana gelmektedir. Kültür de dil yoluyla oluşan ortak paylaşımlarının nesilden nesile aktarımı için iletişime bağlı olmaktadır. Bu ifadeyi Özkan’ın⁵⁶⁵ kültürün temel taşı olarak bilinen dilin, aynı zamanda bir milletin duygu ve düşünce birikimini nesilden nesile aktarma yolu olmasına yönelik görüşü ile desteklemek mümkündür. Dil, kültür faaliyetlerinin tümünü kapsamaktadır. Yüzyıllar boyunca süren bu aktarımın temelini kültür ve milletin birlikteliği oluşturmaktadır.

Elazığ Baskıl’de Kültürel Yapı

Kültür, milletin var oluşundan itibaren nerdeyse hayatın tüm alanında birleştirici ve dünü bugüne taşıyan bir unsurdur. İnanç duyulan ve uygulanan kültürel unsurlar, günlük yaşama etki etmekte ve insan yaşantısına yön

⁵⁶⁰ İrfan Erdoğan, *İletişim Egemenlik Mücadeleye Giriş*, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, 1997, s. 61-63.

⁵⁶¹ Mustafa Özkan, *İnsan İletişim ve Dil*, Akademik Kitaplar Yayınları, İstanbul, 2010, s. 17.

⁵⁶² R. Gökdağ, *age.*, s. 48-49.

⁵⁶³ Demiray, Uğur, *İletişimötesi İletişim*, Turkuaz Kitabevi, Eskişehir, 1994, s. 15.

⁵⁶⁴ İrfan Mısırlı, *Genel ve Teknik İletişim*, Detay Yayıncılık, Ankara, 2013, s. 5-6.

⁵⁶⁵ M. Özkan, *age.*, s. 79.

vermektedir.⁵⁶⁶ Farklı toplumlara mensup olan insanlar, farklı gelenek ve göreneklere de ev sahipliği yapmaktadır. Bundan dolayı kültür kavramına dair, değişik birlikteliklere göre farklılık gösteren bir yapının var olduğunu söylemek mümkündür. Toplumlar; dâhil oldukları coğrafi yer, kullandıkları dil ve toplumsal yönlerine göre kendi kültürlerini inşa etmekte ve bunun sonucunda değişik bölgelerde kültür yapıları oluşmaktadır.⁵⁶⁷ Zira toplumlar, içine doğdukları kültürlerden bağımsız değildirler. Söz konusu unsurlara göre kendi kültürlerini şekillendirmektedirler.

Bu çalışmanın araştırma evrenini oluşturan Elazığ'ın Baskil ilçesi, kültürel yapısını oluşturan gelenek ve görenekler bağlamında incelenmiştir. Buna göre bu çalışmada insan yaşamının üç önemli evresi olan doğum, evlenme ve ölüme dair Baskil ilçesinde uygulanan gelenek ve göreneklere değinilmektedir.

Öncelikle Baskil'den söz etmekte fayda görülmektedir. Baskil, Elazığ'ın yeni ilçelerinden olmasına karşılık, eski dönemlerden itibaren günümüze kadar bir değer atfetmiştir. Doğusunda Elazığ il merkezi, güneydoğusunda Sivrice, kuzeyinde Keban, güneyinde Malatya'nın Kale, Pütürge ve Battalgazi, batısında da Yazıhan ve Arguvan ilçeleri yer almaktadır. Baskil; Fırat nehrinin yakınında, Karakaya Baraj gölünün 118 km sahil yönünde kalan bir ilçe olma özelliğine sahiptir. Neolitik dönemden itibaren yerleşimin olduğu bilinen bu ilçede, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasından itibaren 1926 yılında ilçe olarak kabul edilmiştir.⁵⁶⁸

Çalışmada ele alınan Baskil'e dair gelenek ve göreneklerin bilgisine ise Elazığ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü resmi web sitesinden⁵⁶⁹ (<https://elazig.ktb.gov.tr/>) ulaşılmıştır. İnsan yaşamındaki geçiş dönemlerinden ilki olan doğum, tüm dünyada yeni bir yaşamın başlangıcı kabul edilmektedir. Türk milleti, doğum evresine sahip olduğu kültür nedeniyle birçok düşünce ve davranış kalıbını dâhil etmiştir. Doğan çocuklar soyun devamını mümkün kılmakta, ayrıca kadının toplum içerisinde saygın bir konuma sahip olmasına neden olmaktadır.⁵⁷⁰ Baskil ilçesinde doğum evresi kutsal görülmekte ve belli hazırlıklara tabii tutulmaktadır. Diğer kültürlerle benzer şekilde çocuk doğmadan önce giysi, eşya gibi malzemelerin hazırlığı yapılmaktadır. Yöreye özgü olarak söz konusu bu evrede doğum anında kolaylık sağladığı düşünülerek fincana dua yazmak, kurban kesmek, hocaya sel at-u selam verdirmek, doğumu kolay geçmiş birini yanlarında bulundurmak gibi uygulamaların varlığı dikkat

⁵⁶⁶ Özkan Demir ve Nur Bakar, "Silifke Yörüklerinde Doğum, Evlenme ve Ölüm Gelenekleri Üzerine Bir Araştırma", *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 35, 2014, ss. 111-133.

⁵⁶⁷ Özge Mazlum, "Rengin Kültürel Çağrışımları", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 31, Sayı: 31, 2011, ss. 125-138.

⁵⁶⁸ Muhammet Beşir Aşan vd., "Tarih- Baskil Yöresinin Tarihi", *Baskil* içinde, Özkaracan Yayınları, İstanbul, 2019, s. 7-9.

⁵⁶⁹ Elazığ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim Adresi: <https://elazig.ktb.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 27 Şubat 2020.

⁵⁷⁰ Selçuk Kürşad Koca, *Türk Kültüründe Sembollerin Dili*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya, 2012, s. 58.

çekmektedir. Göbek kordonu bıçakla kesilerek tuzlanmaktadır. Kundağına takılan nazar boncuğunun bebeği koruduğu düşünülmekte ve bebeğe beş ezan geçmeden anne sütü verilmemektedir. Ayrıca diğer bölge ve şehir kültürlerine benzer şekilde adını veren kişi tarafından kulağına ezan okunan bebeğe bir de üç kez ismi fısıldanmaktadır. Doğumdan bir gün sonra yakınların davet edildiği, çeşitli ikramların sunulduğu ve eğlencelerin düzenlendiği bir şenlik yapılmaktadır. İlk hafta ebe tarafından bakılan çocuğa karşılık, anne ise kırk gün evinden çıkarılmamaktadır. “Al basması” olarak nitelendirilen olaya tedbir almak amacıyla yatağın çevresine kara ip bağlanmaktadır. Gelenekler ve görenekler dâhilinde çocuğun ilk adımı, çıkan ilk dişi, kullandığı ilk sözcük de bir olay olarak nitelendirilmekte ve bunun için de uygulamalar yapılmaktadır. Örneğin çocuğun ilk adımını gören kişi, hediye almakta; ilk diş, çocuğa gelecekte fayda sağlayacak bir yere gömülmektedir.⁵⁷¹

Görüldüğü üzere Baskil ilçesinde doğumdan önce, doğum sırasında ve doğum sonrasında uygulanan gelenek ve görenekler bulunmaktadır. Bunlardan bir kısmı diğer Türk milletine mensup insanların uygulamaları ile benzerlik gösterirken, bazıları ise farklı uygulamaları barındırmaktadır. Doğum evresinin, her bölge ya da millette önemli bir dönem olmasına karşılık, toplumdan topluma farklı uygulamaları beraberinde getirdiğini söylemek mümkündür.

İnsan hayatında ikinci bir geçit evresi olan evlilikte, topluma dair adet, örf, gelenek, görenek gibi kültür öğeleri kendisini göstermektedir. Kültür öğelerinin varlığını en çok hissettirdiği merasimler düğünlerdir.⁵⁷² Türk aile biriminin sosyokültürel bünyesinde evlilik biçimlerinden aile içi ilişkilere dek ona bir karakter kazandıran öğelerin varlığı İslam öncesi döneme dayanmaktadır. Özellikle kız isteme, nişan, düğün gibi olaylarda bu dönemden gelen geleneklerin bugün bile varlığını görmek mümkündür.⁵⁷³

Evliliğin ilk adımı olan kız isteme ve nişan evresi birden fazla aşamaya sahiptir. Sırasıyla gelin ya da damat seçimi, görücülük, kız isteme, yüzüklerin takılması süreci gerçekleşmektedir. Türk kültürünün içerisinde yer alan geleneklere göre damat tarafı, kız (gelin) tarafına ilk adımı atar. Genelde akrabalık bağları olan kişiler arasında evlilik uygun görülmez. Bu durum doğacak çocukların herhangi bir sakatlığa sahip olacağı inancından kaynaklanmaktadır. Ayrıca aileden biri olarak görülen komşularla da evliliğe dair adım atmak uygun görülmemektedir. Türk kültürlerine göre söz konusu ilişkilerin evliliğe dönüşmesi halinde evlenen kişilerin toplumdan dışlanması muhtemeldir.⁵⁷⁴ Yine de 1998 yılında yapılan araştırmaya göre Türkiye’de

⁵⁷¹ Elazığ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim Adresi: <https://elazig.ktb.gov.tr/TR-245814/gelenek-gorenek-ozel-gunler.html>, Erişim Tarihi: 27.02.2020.

⁵⁷² Sadi Yaver Ataman, *Eski Türk Düğünleri ve Evlenme Ritüelleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1992, s. 10.

⁵⁷³ Celaledin Çelik, “Değişim Sürecinde Türk Aile Yapısı ve Din Paradigmatik Anlam ve İşlev Farklılaşması”, *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, Sayı: 8, 2010, ss. 25-35.

⁵⁷⁴ Mensur Nureddini, *Makedonya’daki Müslümanlarda Doğum, Evlenme ve Ölümler ile İlgili İnanışlar ve Uygulamalar*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Felsefe ve Din Bilimleri ABD, İzmir, 2007, s. 114.

akraba evliliklerinin yüzde 25.1'lik bir orana sahip olduğu yönündeki bulguya da burada yer vermek gerekir.⁵⁷⁵

Evliliğe dair uygulanan gelenek ve görenekler Baskil özelinde irdelenmiştir. Buna göre 17 yaşından itibaren evlenmesi uygun görülen gençlerin, bugün bile görücü usulü ile bir araya getirildiği anlaşılmaktadır. Evlilik aşamaları olarak kız isteme, söz kesme, gelin için kına gecesi, damat için bekârlığa veda gecesi ve düğün ritüellerinin varlığı söz konusudur. Erkek tarafının uygun gördüğü kızın evine ziyaret gerçekleştirdiği sırada kız hakkında ipuçları elde edilmeye çalışılmaktadır. Kız annesi tarafından “Kızımın yaşı küçük” ya da “Bir başka kısmeti var” denildiği takdirde bu olumsuz bir işaret sayılmaktadır. Tam tersi “Biraz düşünelim”, “Nasip ise olur” veya “Babasına danışmalıyım” ifadeleri ise olumlu bir anlam taşımaktadır. Burada kültürü oluşturan yapıların iletişim ile doğrudan ilişkili olduğu anlaşılmaktadır.

İletişimin özellikle kişilerarası boyuttaki biçiminin kültüre daha fazla etki ettiği bilinmektedir. Bireylerin birbirleriyle ilişkili veya bağlantılı olduğu bu iletişim türü, sıklıkla örgütlü zaman ve yerde iki kişi arasında gerçekleşmektedir. Buna ek olarak kişilerarası iletişimde bulunan kişiler, birbirinin farkındadır ve birinin söylediği sözlerden ya da davranışlardan etkilenebilmektedir.⁵⁷⁶ Ayrıca kültürler farklı olsa da, eşdeğer sonuçları doğurması bile tüm insanların iletişim sürecinde aynı temel faaliyetleri gerçekleştirdiğini göstermektedir.⁵⁷⁷ Söz konusu ilçenin kültürel yapısına göre olumlu olarak değerlendirilen ifade ile olumsuz olarak nitelendirilen ifadelerin doğrudan iletişim ve süreçleri ile ilişkisinin olduğu bu durumu kanıtlar niteliktedir.

Gelenek ve görenekler boyutunda uygun görülen gelin adayını ziyaret esnasında çeşitli ipuçlarını gözlemlemek ise diğer kültürlerle benzerlik göstermektedir. Örneğin Çorum'da da gelin olarak uygun görülen kızın temizliği, el becerisi, din ve dil ahlakı gibi noktalara dikkat edilmektedir. Hatta damat tarafından biri odanın boş olması halinde hurçların, kanepelerinin temizliğini kontrol eder; yatakların örtülerin katlanma şekillerine bakarak kızın ev hanımlığını değerlendirmeye çalışmaktadırlar. Karşılama anında kızın boyu, kilosu, dişleri ve ağız-vücut kokusuna dair fikir sahibi olunmaktadır. Buna ek olarak damat tarafının üzerindeki çarşafın dikişlerinin dışa doğru olması, ziyaret amaçlarını ortaya koymaktadır.⁵⁷⁸

Kız-erkek seçiminde Baskil'de de diğer toplumlara benzer şekilde kültürlerarası anlaşmazlık olasılığından dolayı kendi kültüründen kız-erkek

⁵⁷⁵ Nuran Elmacı ve Ali Ceylan, “Gelenekten Geleceğe Antropoloji”, *Diyarbakır'ın Göç Alan Bir Semtinde Akraba Evlilikleri ve Değişim* içinde, Epsilon Yayınları, İstanbul, 2005.

⁵⁷⁶ Tarkan Oğuz, “Bireylerarası İletişim”, *İletişim Bilgisi* içinde, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2015, s. 73.

⁵⁷⁷ Larry A. Samovar and Richard E. Porter, *Communication of Innovations*, Belmont: CA, Wadsworth, 1991, p. 25-26.

⁵⁷⁸ Nermin Erdentüğü, “Türkiye'nin Karadeniz Bölgesinde Evlenme Görenekleri ve Törenleri”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Antropoloji Dergisi*, 1969, 5, ss. 231-266.

alma eğiliminin olduğu anlaşılmaktadır. Bu anlaşmazlığın varlığını Akman⁵⁷⁹,ın kültürel farklılıklardan kaynaklı olarak gelen mesaja karşı bireyin bilgi düzeyi ve kültürel yapısına göre farklı anlamlar çıkarmasının muhtemel olduğu yönündeki ifadesiyle desteklemek mümkündür. Buna göre farklı kültürlere sahip kaynak ve hedefin iletişim sürecindeki mesajların yorumlanmasında sorunlar yaşanması gibi, kültür kaynaklı iletişim sürecinde değişimler gerçekleşebilmektedir.

Baskil’de evlenmeye yönelik gerçekleştirilen gelenek ve göreneklere dönüldüğü vakit, erkek tarafının kız tarafı ile anlaşması neticesinde, kız ailesine tekrardan bir ziyaret gerçekleşmektedir. Bunun sebebi de “Allah’ın emri Peygamberin kavli” ile kızı istemektir. Olumlu bir yanıt alınması halinde söz kesme evresi gerçekleşmektedir. Bu esnada kıza ve erkeğe takılan yüzüklerin kurdelesini kesilmekte ve nişan aşaması da tamamlanmış olmaktadır. Sonrasında düğün tarihi belirlenmekte ve erkek tarafı kız evine içerisinde çeşitli hediyelerin bulunduğu bohça ile bir şerbet yapımı için gerekli malzemeleri göndermektedir. Geçmişte düğün tarihine kadar görüşmesi yasak olan nişanlıların bugün ise nadiren de olsa belli şartlara uyarak görüşmesine müsaade edilmektedir. Düğünden kısa bir süre önce “cehiz” olarak nitelendirilen ve kız tarafınca alınan eşyalar sergilenmekte, bunları görmeye gelen yakınlar tarafından hediyeler alınmaktadır. Ayrıca kız tarafı düğüne dek aldığı tüm eşyaların listesini yazmakta, hazırladığı cehizi oğlan evine götürmektedir. Buna “veç” adı konulmuştur. Düğün arifesinde kız ve erkek tarafı ayrı ayrı törenler düzenlemektedir. Yakınların davet edildiği bu etkinlikte ikramlarda bulunmakta, türküler söylenmekte ve oyunlar oynanmaktadır. Elazığ’da düğüne dek damadı saklama geleneği bulunmaktadır. “Güvey çalma” olarak adlandırılan bu etkinlikte damadı saklayan kişiler, damadı çaldırıldığı takdirde çalanlara yemek sözü vermek mecburiyetindedir. Kız ise baba evinden bir örtünün altında çıkarılmaktadır. Gelini dama çıkarma ya da gelinin başına elma, para, kuru üzüm atma gibi geleneklerin günümüzde devam ettirilmediği de bilinmektedir. “Subaha günü” olarak adlandırılan gerdek sonrası günde, gelin ve damat büyüklerini ziyaret etmektedir. Bunun karşılığında geline hediyeler verilmektedir.⁵⁸⁰

Görüldüğü üzere kültürün içerisinde yer bulan gelenek ve görenekler iletişim ile doğrudan ilişkilidir. Kültüre dair uygulanan adımların adlandırılması, taraflar arasında etkileşim sağlanması gibi adımları bu duruma örnek göstermek mümkündür. Bunun dışında önceden uygulanan bazı gelenek ve göreneklerin bugün için sürdürülmediği anlaşılmaktadır. Başka bir ifade ile gelenek ve göreneklerin devam etmesinin yanı sıra, değişmesi de olağandır.

⁵⁷⁹ Koray Akman, *Genel İletişim*, İlya Yayınları, İstanbul, 2012., s. 37-38.

⁵⁸⁰ Elazığ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim Adresi: <https://elazig.ktb.gov.tr/TR-245814/gelenek-gorenek-ozel-gunler.html>, Erişim Tarihi: 27.02.2020.

Dellaloğlu⁵⁸¹, na göre geçmişte uygulanan gelenek ve görenekler bugünlere, ancak değişerek ve süreklilik kazanarak gelmektedir.

Son olarak insanın ölüm evresinde kültürel bağlamda gerçekleşen gelenek ve görenekler araştırmaya dâhil edilmiştir. Diğer kültürlerde olduğu gibi Baskil’de de en az değişime uğrayan ve sürekliliği sağlanan uygulamalar ölüm gelenekleridir. Cenazenin olması durumunda vefat eden kişinin yakınlarına yardımda bulunmaktadır. Halk tarafından iş bölümü yapılmakta, tüm işler cenaze sahiplerinden önce üstlenilmektedir. Taziye evine çeşitli yemekler götürülmekte, cenazeden sonra Yasin-i Şerif okunmakta, yakınlarının yanında bulunmaktadır. Ayrıca ölen kişinin “devrine oturma” adı verilen fitre dağıtma geleneği de hâkimdir. Kültürden kültüre göre değişen taziye süresi Elazığ’ın Baskil ilçesinde üç gün sürmektedir. Diğer kültürlerle benzer şekilde ise ölümün kırkıncı gününde mevlit okutulmakta, gelen kişilere çeşitli yemekler ve helva ikram edilmektedir. Ölümünden sonraki ilk dini bayram “karalı bayram” olarak görülmektedir.⁵⁸²

İletişimin belli bir yerde ve zamanda gerçekleştiği yönündeki ifade, yer olarak kastedilen örgütlenmemiş görünen dağ başı bile olsa, o yerin iletişime yapısal bir anlam kattığını bilmek gerekir.⁵⁸³ Aynı şekilde kültürel yapıda da bir bölgenin ötesinde, bir ilin ilçelerinde kabul gören uygulamalar bile farklılık gösterebilmektedir. Bu çalışmada konu edinilen Baskil ilçesindeki doğum, evlilik ve ölüme dair sürdürülen gelenek ve göreneklerin varlığından söz edilmiştir. Böylece diğer kültürlerle benzer ve farklı yönleri de kıyaslanmış olmaktadır. Sonuçta geçmişten bugüne hayatın üç önemli evresi kabul edilen bu dönemlere dair kültürel yapının korunduğu anlaşılmıştır.

Sonuç

Bir milletin var olabilme amacıyla gösterdiği çabaların en önemlisi, o milletin sahip olduğu kültürü ve kültürel değerleridir. Bir gereksinimden doğan kültürel yapı, topluma dünden bugüne var olabilme ve etkileşim kurabilme imkânı sağlamaktadır. Milli kimliğin yapı taşını oluşturan kültürel unsurların, iletişim ile ilişkili birtakım kodlamalar ve kod açımlar içerdiğini söylemek mümkündür.

Toplumları birbirinden farklı kıldığı gibi benzer yönleri de bulunan kültürel yapılanma, günümüz sosyal bilimler araştırmacıları tarafından ilgi çeken bir konu olmaktadır. Bu çalışmada yer bulan kültürel yapı, Elazığ’ın Baskil ilçesi ile sınırlandırılmıştır. Bu çalışmada kültürel yaşamda doğum, evlenme ve ölüme dair süregelen gelenek ve göreneklerin ifadesi söz konusudur. Adı geçen

⁵⁸¹ Besim Dellaloğlu, “Gelenek Meselesi”, *Sosyoloji Dergisi*, 3 (22), 2011, ss. 43-46.

⁵⁸² Elazığ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim Adresi: <https://elazig.ktb.gov.tr/TR-245814/gelenek-gorenek-ozel-gunler.html>, Erişim Tarihi: 27.02.2020.

⁵⁸³ İ. Erdoğan, *age.*, 1997, s. 38-39.

çalışmada yazılı olmayan; fakat toplum tarafından uygulanan yaptırımların gücüyle bugünlere taşınan kültürel unsurların, hayatın geçiş dönemleri bağlamında irdelenmesi değerli görülmüştür.

Geleneklerin bir milletin fikirlerine, duygularına ve eylemlerine yön veren bir yönü olduğu kabul görmektedir. Geçmişin inançları ile bugünün uygulamaları arasında bir varlık ortaya koyan gelenekler, Türk milletinin tanınmasında ve kültürel yapısının kavranmasında büyük öneme sahiptir. Özellikle bir bölgenin ya da şehrin de ötesinde, bir ilçeye ait uygulamalara yer verilmesi öngörülmesi mümkün yargılara ulaşılmasını da mümkün kılmaktadır. Bu doğrultuda çalışmada Baskil ilçesi esas alınarak doğum, evlenme ve ölüme dair gelenek ve görenekler incelemeye dahil edilmiştir. Söz konusu ilçenin adı geçen kültürel değerlerinin bazı yönlerinin diğer kültürlerle benzerlik gösterdiği, bazı özel yanlarının ise diğer yörelerin kültürlerinden farklılaştığı dikkat çekmektedir.

Sosyal bir miras olarak görülen kültürel yapının, Baskil sınırlarında bugün bile geçerli gelenek ve göreneklere ev sahipliği yapmasında “iletişim”in önemi anlaşılmıştır. Bilindiği üzere kişiler arasında bir ilişki kurmanın en kolay yolu, iletişimidir. Kültürel mirasın nesilden nesile aktarılmasında da iletişimin varlığına ihtiyaç olduğunu söylemek mümkündür. Özellikle kültürün temel taşları olan gelenek ve göreneklerin insan yaşantısında şekillendirici ve yönlendirici olduğu anlaşılmaktadır. Öncesinde de belirtildiği gibi yazılı bir ifade olmamasına rağmen, gelenek ve göreneklere karşı çıkan kişilerin toplum tarafından dışlanması gibi yaptırımları söz konusudur. Bir başka deyişle söz konusu değerlerin bir millet tarafından sürdürülürken, aynı zamanda da değişen bu kültürel yapıların yöneticisinin halkın kendisi olduğu görülmektedir.

Kültürel yaşamda önemli bir yere sahip olan doğum, evlenme ve ölüme dair gelenek ve göreneklerin Baskil ilçesinde kendi içerisinde de çeşitli dönemlere ayrıldığı anlaşılmıştır. Örneğin evlenme evresinde kız tarafına ziyarete bulunma, anlaşma halinde kız isteme, söz kesme, düğün gibi adımların uygulanmaktadır. Söz konusu evrelerde diğer kültürlerle benzer yapılar mevcut olsa da bazı uygulamaların farklılık gösterdiğini söylemek mümkündür. İnanışlar; gelenek ve göreneklere yansımakta, bu da zamanla değişse de milli kimliğin devamını sağlama çabaları için ilgili kültürel değerleri bugünlere kadar getirme gayreti süregelmektedir. Bu çalışmanın diğer kültürlerde yer bulan gelenek ve göreneklerle kıyaslanması bakımından değerli bilgiler sunduğu düşünülmektedir. Bu çalışmanın, bundan sonra gerçekleştirilecek çalışmalarda farklı bir kültüre yer verme ya da kültürlerarası bir karşılaştırmada bulunmak için yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Akman, Koray, *Genel İletişim*, İlyay Yayınları, İstanbul, 2012., s. 37-38.
- Aşan, Muhammet Beşir vd., “Tarih- Baskil Yöresinin Tarihi”, *Baskil* içinde, Özkaracan Yayınları, İstanbul, 2019, s. 7-9.
- Ataman, Sadi Yaver, *Eski Türk Düğünleri ve Evlenme Ritüelleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1992, s. 10.
- Çamdereli, Mete, *İletişime Giriş*, Dem Yayınları, İstanbul, 2015, s. 26.
- Çelik, Celaleddin, “Değişim Sürecinde Türk Aile Yapısı ve Din Paradigmatik Anlam ve İşlev Farklılaşması”, *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, Sayı: 8, 2010, ss. 25-35.
- Dellaloğlu, Besim, “Gelenek Meselesi”, *Sosyoloji Dergisi*, 3 (22), 2011, ss. 43-46.
- Demir, Özkan ve Bakar, Nur, “Silifke Yörüklerinde Doğum, Evlenme ve Ölüm Gelenekleri Üzerine Bir Araştırma”, *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 35, 2014, ss. 111-133.
- Demiray, Uğur, *İletişimötesi İletişim*, Turkuaz Kitabevi, Eskişehir, 1994, s. 15.
- Elazığ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim Adresi: <https://elazig.ktb.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 27 Şubat 2020.
- Elazığ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Erişim Adresi: <https://elazig.ktb.gov.tr/TR-245814/gelenek-gorenek-ozel-gunler.html>, Erişim Tarihi: 27.02.2020.
- Elmacı, Nuran ve Ceylan, Ali, “Gelenekten Geleceğe Antropoloji”, *Diyarbakır'ın Göç Alan Bir Semtinde Akraba Evlilikleri ve Değişim* içinde, Epsilon Yayınları, İstanbul, 2005.
- Erdentuğ, Nermin, “Türkiye'nin Karadeniz Bölgesinde Evlenme Göreneklere ve Törenleri”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Antropoloji Dergisi*, 1969, 5, ss. 231-266.
- Erdoğan, İrfan, *İletişim Egemenlik Mücadeleye Giriş*, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, 1997, s. 61-63.
- Gökdağ, Rüçhan, *Kişilerarası İletişim İnsan İlişkilerinin Psikolojik Temelleri*, Detay Yayıncılık, Ankara, 2016, s. 69-70.
- Güngör, Nazife, *İletişime Giriş*, Siyasal Kitabevi Yayınları, Ankara, 2011, s. 103.
- Hall, Edward T., *Beyond Culture*, Anchor Books, New York, 1976, p. 16-17.
- Hartley, Peter, *Kişilerarası İletişim*, Çev: Ülkü Doğanay vd., İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, 2010, s. 297.

- Kartarı, Asker, *Kültür Farklılık ve İletişim*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2014, s. 26.
- Koca, Selçuk Kürşad, *Türk Kültüründe Sembollerin Dili*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya, 2012, s. 58.
- Mazlum, Özge, “Rengin Kültürel Çağrışımları”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 31, Sayı: 31, 2011, ss. 125-138.
- Mısırlı, İrfan, *Genel ve Teknik İletişim*, Detay Yayıncılık, Ankara, 2013, s. 5-6.
- Nureddini, Mensur, *Makedonya’daki Müslümanlarda Doğum, Evlenme ve Ölüm ile İlgili İnanışlar ve Uygulamalar*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Felsefe ve Din Bilimleri ABD, İzmir, 2007, s. 114.
- Oğuz, Tarkan, “Bireylerarası İletişim”, *İletişim Bilgisi* içinde, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2015, s. 73.
- Önlü, Mükerrerem ve Saran, Mine, “Akademik Bir Disiplin Olarak Kültürlerarası İletişim ve Kuramsal Temelleri”, *Kültürlerarası İletişim* içinde, Ed: Selin Okmeydan ve Mine Saran, Eğitim Yayınevi, Konya, 2019, s. 15.
- Örnek, Sedat Veyis, *Türk Halkbilimi*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2000, s. 127.
- Özkan, Mustafa, *İnsan İletişim ve Dil*, Akademik Kitaplar Yayınları, İstanbul, 2010, s. 17.
- Samovar, Larry A. and Porter, Richard E., *Communication of Innovations*, Belmont: CA, Wadsworth, 1991, p. 25-26.
- Savaş, Ayla, “Bireylerarası İletişimde Kültür”, *Bireylerarası İletişim* içinde, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2017, s. 87.
- Tevekkül, Mahmut, “Kaşgar ile Konya Yöresi Gelenek ve Görenek Benzerlikleri”, *Uluslararası Sempozyum: Geçmişten Günümüze Bozkır*, 2016, s. 987.
- Usluata, Ayseli, *İletişim*, İletişim Yayınları, İstanbul, 1991, s. 62-63.
- Yılmaz, Sıdika, *Homo Sermo Onis: İfade Eden İnsan*, Agora Kitaplığı Yayınları, İstanbul, 2010, s. 28-29.